Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4To/9/2012
Identifikačné číslo spisu:	9512100003
Dátum vydania rozhodnutia:	09.07.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Bdžoch
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:9512100003.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Bdžocha a sudcov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Viliama Dohňanského na neverejnom zasadnutí 9. júla 2013 v Bratislave v trestnej veci proti obžalovanej Mgr. T. S. , pre prečin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Tr. zák. o odvolaní obžalovanej proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 21. augusta 2012, sp. zn. PK-2T 1/2012, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods.1 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Tr. por. sa z r u š u j e napadnutý rozsudok v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec v r a c i a súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (ďalej len súd prvého stupňa) z 21. augusta 2012, sp. zn. PK-2T 1/2012, bola obžalovaná Mgr. T. S. uznaná za vinnú z prečinu poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 3. apríla 2008 ako štatutárna zástupkyňa združenia Spoločnosť pre sebauvedomenie, rast a rozvoj človeka so sídlom v Trnave, Špačinska č. 66, IČO: 31818846 predložila v úmysle vylákať finančné prostriedky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Pezinku v rámci Žiadosti o úhradu platby č. 3 za obdobie 3/2008 zo dňa 3. apríla 2008 na preplatenie 90 % výdavkov z faktúry č. 2008272 vystavenej dňa 25. marca 2008 dodávateľom spoločnosťou BILANX - GM, spol. s.r.o., Kremnická č. 24, Bratislava na sumu 157 233 Sk (5 219,18 €) za vykonané práce, ktoré jej boli Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Pezinku dňa 18 apríla 2008 poukázané na účet príjemcu č. 10044170/5200 na základe Dohody č. 3/§56/2008/II zo dňa 6. februára 2008 o poskytnutí nenávratného finančného príspevku na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na ich zachovanie, hoci Mgr. T. S. mala vedomosť o tom, že práce uvedené v predloženej faktúre neboli spoločnosťou BILANX - GM, spol.

s.r.o. vykonané, čo bolo následne zistené aj kontrolným orgánom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Pezinku, a tým spôsobila Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Pezinku škodu v celkovej výške 141 509,65 Sk (4 697,26 €), z čoho 50 % tvorili finančné prostriedky Európskeho sociálneho fondu vo výške 70 754,83 Sk (2 348,63 €) a 50 % tvorili finančné prostriedky zo Štátneho rozpočtu Slovenskej republiky vo výške 70 754,83 Sk (2 348,63 €).

Obžalovaná Mgr. T. S. bola za to odsúdená podľa § 225 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 56 ods. 1 Tr. zák. a § 41 ods. 1 Tr. zák. k úhrnnému peňažnému trestu vo výmere 1 000 €.

Podľa § 57 ods. 2 Tr. zák. zaplatená suma peňažného trestu pripadá štátu.

Podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. obžalovanej ustanovil pre prípad, že by výkon tohto trestu mohol byť úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody na 3 mesiace.

Proti tomuto rozsudku ihneď po jeho vyhlásení do zápisnice o hlavnom pojednávaní podala po porade s obhajcom odvolanie obžalovaná Mgr. T. S., a to proti výrokom o vine a treste. Rozsudok bol doručený všetkým procesným stranám. Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len prokurátor) sa na tomto pojednávaní výslovne vzdal práva podať proti tomuto rozsudku odvolanie.

V písomne podanom odvolaní obžalovaná prostredníctvom obhajcu poukázala na to, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Pezinku (ďalej len ÚPSVaR) a Občianske združenie Spoločnosť pre sebauvedomenie, rast a rozvoj človeka (ďalej len OZ) uzatvorili 6. februára 2008 Dohodu č. 3/§56/2008/II o poskytnutí nenávratného finančného príspevku na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na ich zachovanie, ktorej štatutárnym zástupcom je obžalovaná (ďalej len Dohoda). V článku III. uvedenej zmluvy je špecifikácia oprávnených nákladov a súčasťou zmluvy je aj poučenie o oprávnených nákladoch, ktoré ani v jednom bode neporušila. Žiadosť o poskytnutie prostriedkov nie je v rozpore s týmto poučením. O spôsobe vyúčtovania týchto oprávnených nákladov sa v zmluve nehovorí a k tomu nedostala ani poučenie. Vychádzať treba z definície náklad, ktorý vzniká okamžikom spotreby a výdavok, ktorý vzniká okamžikom úhrady, a preto oprávnené náklady sú iba také, ktoré vznikli príjemcovi pomoci najskôr v deň podpísania Dohody o poskytnutí príspevku, výdavok sa musí jednoznačne týkať aktivity projektu. Nie je pravdou, že došlo k machinácii s týmito finančnými prostriedkami. Zabezpečovala výkon potrebných prác na základe obstarávateľskej (rámcovej) zmluvy, lebo v jej mene obchodná spoločnosť BILANX - GM, s.r.o. (ďalej len BILANX - GM) zabezpečovala nielen vo veciach účtovných, ale aj obchodných, čo bolo známe aj ÚPSVaR, lebo im zaslala oznámenie a doklady o poskytnutí finančných prostriedkov tejto spoločnosti. V OZ a BILANX - GM v inkriminovanom období bola vykonaná daňová kontrola, ktorá nezistila porušenie platných predpisov. Nie je preto pravdivé tvrdenie, že vylákala príspevok zo štátneho rozpočtu, aj keď nespĺňala zákonné podmienky na jeho poskytnutie tým, že uviedla nepravdivé skutočnosti. Naplánované práce mala vykonať spoločnosť STAVTESS, s.r.o., zastúpená jej konateľom Petrom Gatialom na základe pripraveného rozpočtu.

Obžalovaná najvyššiemu súdu navrhla zrušiť napadnutý rozsudok a oslobodiť ju spod obžaloby podľa § 285 písm. b/ Tr. por., lebo skutok nie je trestným činom.

Prvostupňový súd v zmysle § 314 Tr. por. doručil rovnopis odvolania prokurátorovi Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“).

Na podklade odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľka podala odvolanie ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie obžalovanej Mgr. T. S. je dôvodné, a to aj vzhľadom na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané a ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Najvyšší súd zistil, že súd prvého stupňa vo veci rozhodol tak, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť právo obhajoby, ním ustálený skutkový stav veci vyvoláva dôvodné pochybnosti o správnosti a úplnosti jeho zistení a vo veci je potrebné vykonať aj ďalšie dokazovanie.

Prvostupňový súd oprel záver o vine obžalovanej o dôkazy vykonané na hlavných pojednávaniach, a to o výsluch obžalovanej, svedkov - pracovníkov úradu práce sociálnych vecí a rodiny, pracovníka mestského úradu, pracovníkov firiem, ktorí upravovali prenajaté priestory, protokol o kontrole a účtovné doklady, najmä faktúry, ktoré predložila obžalovaná na čiastočnú úhradu za vykonané práce. Z týchto dôkazov súd prvého stupňa vyvodil, že obžalovaná vedome predložila faktúru na úhradu v dobe, keď neboli vykonané faktúrované práce s úmyslom spreneveriť a protiprávne zadržať prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev a zároveň vylákať od iného príspevok zo štátneho rozpočtu, ktorého poskytnutie je podľa všeobecne záväzného predpisu viazané na podmienky, ktoré nespĺňala, a to tým, že ho uviedla do omylu v otázke ich splnenia.

Najvyšší súd zistil, že prvostupňový súd neakceptoval návrhy obhajoby, najmä pokiaľ ide o oboznámenie sa s pokladničnými blokmi o nakúpení materiálu potrebného na dokončenie úpravy prenajatých priestorov pre riadne fungovanie chránenej dielne. Dôsledne neprihliadol ani na výpoveď obžalovanej na hlavnom pojednávaní z 19. júna 2012, v ktorej poukázala, že okrem pokladničných blokov má k dispozícii aj nakúpený materiál. V rámci vyhodnotenia vykonaných dôkazov súd prvého stupňa vôbec neprihliadol k tejto časti obhajoby obžalovanej.

Súd prvého stupňa dokazovanie nezameral ani na objasnenie všetkých zákonných znakov prejednávaných trestných činov. Uspokojil sa so zistením, že obžalovaná predložila na preplatenie faktúry v dobe, keď úprava prenajatých priestorov nebola ešte dokončená, bez zohľadnenia dôvodov prečo sa tak stalo. Pritom je bežné, že dodávatelia požadujú zálohy pred dokončením diela. Neboli zohľadnené aj ďalšie okolnosti prípadu, ktoré boli na prospech obžalovanej, ako je na to poukázané nižšie. Pritom motív činu a úmysel páchateľa v takýchto prípadoch je podstatnou súčasťou, ktorý musí byť zahrnutý v skutku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že súd prvého stupňa sa zákonným spôsobom dôsledne nezaoberal s právnym posúdením skutku. Obžalovanú uznal za vinnú z prečinu poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Tr. zák.

Trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1 Tr. zák. spácha, kto použije, alebo predloží falšovaný, nesprávny alebo neúplný výkaz alebo doklad, alebo neposkytne povinné údaje, alebo použije prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev, z rozpočtu spravovaného Európskymi spoločenstvami alebo v zastúpení Európskych spoločenstiev na iný účel, ako boli pôvodne určené, a tým umožní spôsobenie sprenevery alebo protiprávne zadržanie prostriedkov z uvedeného rozpočtu, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.

Z tohto ustanovenia je zrejmé, že musí ísť o úmyselné konanie so zámerom spôsobiť spreneveru na prostriedkoch z rozpočtu Európskych spoločenstiev na podklade falošných, nesprávnych alebo neúplných dokladov. Ak vykonané dôkazy neposkytujú dostatočný záver pre úmysel páchateľa, súd je povinný skúmať, či nejde o nedbanlivosť (§ 263 ods. 1 Tr. zák.).

Trestného činu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 Tr. zák. sa dopustí, kto vyláka od iného dotáciu, subvenciu, príspevok alebo iné plnenie zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, rozpočtu štátneho fondu, rozpočtu vyššieho územného celku alebo rozpočtu obce, ktorých poskytnutie alebo použitie je podľa všeobecne záväzného právneho predpisu viazané na podmienky, ktoré nespĺňa, a to tým, že ho uvedie do omylu v otázke ich splnenia, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.

Z tohto zákonného ustanovenia vyplýva, že subvenčného podvodu sa dopustí páchateľ, ktorý vyláka z vyššie citovaných rozpočtov alebo fondov dotácie, subvencie, príspevky alebo iné plnenie, ktoré možno poskytnúť iba na základe všeobecne záväzného právneho predpisu.

Na trestnosť činu sa pritom vyžaduje, aby páchateľ uvedené plnenie od oprávneného subjektu vylákal tým, že predstiera okolnosti, ktoré nie sú v súlade s príslušným zákonom alebo osobitným právnym predpisom, ktorý určuje spôsob ich poskytnutia. Tohto trestného činu sa teda dopustí ten, kto pri predkladaní žiadosti - dokumentácie o poskytnutie prostriedkov z týchto rozpočtov, fondov uvedie nepravdivé údaje, na podklade ktorých sú mu tieto poskytnuté, hoci nespĺňa zákonné podmienky na ich poskytnutie.

Z doteraz vykonaných dôkazov takýto záver nevyplýva a prvostupňový súd sa v napadnutom rozsudku vôbec nezaoberal tým, v čom spočívalo konanie obžalovanej z hľadiska naplnenia uvedených zákonných znakov trestného činu, z ktorého ju uznal za vinnú.

V týchto súvislostiach navyše najvyšší súd poukazuje aj na to, že Špecializovaný trestný súd pri rozhodovaní nevzal do úvahy skutočnosť, že pracovník mestského úradu Ing. P. M. a tiež pracovníčky úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorí sú na veci nepochybne zainteresovaní, nemali žiadny dôveryhodný podklad k svojmu tvrdeniu o nevykonaní opravných prác v prenajatých priestoroch, pretože v zmluve o prenájme priestorov pre chránenú dielňu nebol dôsledne opísaný stav týchto priestorov, nebola k nej priložená ani fotodokumentácia, podľa čoho by bolo možné objektívne zhodnotiť, či v daných miestnostiach došlo, alebo nedošlo k opravám v rozsahu prezentujúcich obžalovanou. Stav týchto priestorov nebol dôsledne opísaný ani v protokole o vykonanej kontrole. Išlo iba o rozporné tvrdenie dvoch strán, čo samo o sebe nesie známky pochybností, a preto mal Špecializovaný trestný súd zvážiť, či nejde o takú skutočnosť, ktorú je potrebné hodnotiť v prospech obžalovanej. Uvedená povinnosť priamo vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 10 Tr. por., a preto ak by v tomto smere nenastala náprava, mohlo by ísť o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Obžalovaná v odvolacích námietkach poukazuje aj na okolnosti, ktoré mali podstatný vplyv na zrušenie chránenej dielne zo strany úradu práce, sociálnych vecí a rodiny bez jej pričinenia. Mestský úrad totiž do ňou prenajatých priestorov pre chránenú dielňu z dôvodu vyššej moci nasťahoval rómskych občanov, čím jej znemožnil v činnosti tejto dielne pokračovať a zároveň uskutočniť plánovanú opravu prenajatých priestorov, k čomu mala mať už aj zakúpený materiál. Napriek tomu dotáciu, ktorú jej poskytol úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vrátila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s ohľadom na uvedené podotýka, že skutočnosti nevyvolané konaním obžalovanej nie je možné prenášať na obžalovanú. Nie je možné prehliadať pochybenie kontrolných pracovníčok úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a tiež pracovníkov mestského úradu. Doposiaľ sa náležite a objektívne v súlade so stavom veci a zákonom nezistilo v akom rozsahu obžalovaná opravila prenajaté priestory a aké prostriedky na to vynaložila vrátane nakúpeného materiálu.

Ozrejmenie týchto skutočnosti si vyžaduje vykonanie ďalších dôkazov - dopočuť obžalovanú, vypočuť majiteľa firmy, ktorá mala práce vykonať a zástupcov sprostredkovateľskej firmy, ktorí môžu objasniť, v akom stave boli prenajaté priestory pred ich úpravou, po nej, prípadne v akom stave boli priestory v dobe kontroly pracovníčok úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, teda či došlo k poškodeniu už opravených priestorov nasťahovanými rómskymi občanmi. Taktiež ich bude potrebné dopočuť na množstvo zakúpeného materiálu potrebného na dokončenie úprav prenajatých priestorov. Ich doterajšie výsluchy na tieto skutočnosti neboli zamerané. Zistenie rozsahu opravy prenajatých miestností prostredníctvom nezúčastnenej osoby už nie je reálne možné, preto je treba vychádzať iba zo skutočností, ktoré vyplývajú z dôkazov pre obžalovanú najpriaznivejších.

Podľa § 327 ods. 1 Tr. por. súd, ktorému vec bola vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo svojom rozhodnutí odvolací súd, a je povinný vykonať úkony a dôkazy, ktorých vykonanie odvolací súd nariadil.

Podľa § 327 ods. 2 Tr. por. ak bol napadnutý rozsudok zrušený len v dôsledku odvolania podaného v prospech obžalovaného, nemôže v novom konaní dôjsť k zmene rozhodnutia v jeho neprospech.

Za daného stavu Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací z vyššie uvedených dôvodov zrušil napadnutý rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku a vec mu vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie, teda rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia. .

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.